

Juraj Červenák

Brána Irkally

Dobrodružství kapitána Báthoryho 2

Juraj
ČERVENÁK

**Brána
Irkally**

**DOBRODRUŽSTVÁ
KAPITÁNA BÁTHORYHO 2**

slovar

Text © Juraj Červenák 2010

Ilustrácia © Michal Ivan 2010

Slovak Edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2010

ISBN 978-80-556-0140-3

Na týchto stránkach vydané je svedectvo o príhodách neuveriteľných, útrapách brozitánskych i skutkoch udatných, ktoré podstúpil a vykonal slovutný rytier a oficer armády Jeho Veličenstva cisára Leopolda I., kapitán Kornélius Báthory.

Predkladáme ctenému čitateľovi dobrodružstvá v krajoch cudzích i tuzemských, súboje s nepriateľmi pozemskými i pekelnými, bojnosť stretnutí tajomných, zrád mrzkých a ukrutností pohanských. Bokom však nezostanú ani vzplanutia ľúbostné či družnosť mužná, ktorá v nebezpečenstvách nejednému kresťanovi život zachráni.

Toto je zväzok druhý, v ktorom náš brdina martýrsky úpie v područí mohamedánskom, no vďaka búževnatosti a viere v Boha sa z galejí živý dostane a vedno s chýrečným učencom Čelebim do služieb sultánovho pobočníka vstúpi. V jeho družine podniknú púť za cieľom tajomným a zažijú mnohé príkoria a boje nelútostné. Čítaj, drahy čitateľ, čo všetko kapitán v krajoch bezbožných zakúsil a akým mocnostiam, i vo vlastnom vnútri skrytým, čeliť musel.

Hlava prvá,

*v ktorej sa Báthory obáva, že ho
z mizérie vyslobodí až smrť. Zachráni
ho však nečakané stretnutie.*

Turecká výzvedná služba tentoraz zlyhala na celej čiare. Keď sa 4. ševvala 1072 asi hodinu po polnoci z temnoty severne od krétskeho pobrežia vynoril nepriateľ, Osmanov to načisto zaskočilo. V provizórnom prístavisku asi míľu od Kandie vypukol chaos a zhon.

Na palubu galéry *Aslan avdžisi* najprv dorazili nižší dôstojníci a dozorcovia.

„Hore sa, špiny! Vstávať, vstávať! Nedrichmite, ďauri leniví!“ hulákali a odušu plieskali bičmi. Zbytočne – stovku veslárov už pred hodnou chvíľou zbadúrilo hrmenie kanónov, vrešťanie trúbok a huriavk a dupot na mólach. Hrkotali reťazami, zviechali sa z mazlavých dosák a sadali si na lavice.

Vzápätí po sklopných schodíkoch vedľa kormy vybehli koncoví veslári. Každým z päťdesiatich vesiel narábali traja muži – dvaja otroci, prikovaní k laviciam, a jeden napoly slobodný turecký veslár, ktorý službou na lodi splácal daň rodnej provincie sultánovi. Predpokladalo sa, že títo „dobrovoľní galejníci“ sú rozumnejší a spoľahlivejší ako obyčajní otroci – bodaj by aj nie, väčšinu z tých tchorov v okovách tvorili zaostalí kresťania –, a preto mali

JURAJ ČERVENÁK

najdôležitejšiu pozíciu: na konci vesla, pri stredovom mostíku, kde sa udržiaval rytmus a korigovala sila záberu.

„K veslám! Chytró, chamrad' zahnojená!“

Báthory si odhrnul z tváre špinou zlepené vlasy, zaujal miesto v strede lavice a zovrel kovové držiaky vesla. Po jeho pravačke sa pri strieškou chránenom zábradlí hrbil mladý Chorvát. Čerstvé mäso, ešte si nezvykol – po nociach skučal, lamentoval a cez zasoplený nos dookola fufnal modlitby. Báthory sa s ním zatiaľ nedal do reči. V posledných mesiacoch toho veľa nenavravel – väčšinou si vystačil s vlastnými myšlienkami, a keď mal raz za čas chuť porozprávať sa, prehodil pár slov sám so sebou.

Vlavo od neho sa posadil urastený anatólsky Turek. Báthory ho dobre poznal. Chlap ustavične pohrdavo ohrňal nos, akoby ho od špinavých otrokov odlišovalo aj niečo viac než len možnosť spať v noci mimo lode a dostávať k pilafu sem-tam i kus šlachovitej baraniny.

Medzitým sa nalodila stovka šablami a mušketai ozbrojených azabov. Reis Ibrahim Evren pricválal od dôstojníckej ubytovne na neosedlanom koni. Na brehu z neho napoly skĺzol, napoly spadol, a napriek korpulentnej postave hybko vybehol po schodíkoch na palubu.

Minútu nato *kadirga* odrazila od móla. Na stolci pod vyvýšenou kormou holohlavá opacha udrela do bubna.

„Záber!“ zrukli dozorcovia. Korbáče zatancovali ako kobry v košíkoch egyptských zaklínačov.

Stopäťdesiat mužov zborovo zastonalo a veslá sčerili čiernu hladinu.

Z prístavu vyplávalo jedenásť galér. Raz-dva vytvorili klinovú formáciu – *Lovec levov* na hrote, päť a päť lodí po stranách. Za nimi sa plahočilo okolo tucta menších galeot. Flotila rezko smerovala na sever, do tmy nad morom.

Báthory nemal potuchy, čo sa deje. Určite však nešlo o cvičný poplach, akými im občas spestrovali noci. Keď pri hlbokom predklone vyzrel popod bočnú striešku na západ, videl čulý ruch aj v Kandii. Na prístavných hradbách sa rojili fakle a lampáše, zo strielní a prieluk cimburia sa vysúvali hlavne diel, ďaleko na more doliehal ryk trúbok.

BRÁNA IRKALLY

Aj na lodi prebiehali horúčkované prípravy. Azabi štuchali nabíjakmi v hlavniach muškiet, sypali prach na panvičky, cvakali kohútikmi a ocielkami. Topčiovia ako nočné mory zmátožené svetlom lampy poletovali okolo veľkej kolubrinu a štyroch falkonetov na prove. Ďalší strelci prebehli k švihovkám – menším, kartáčmi nabíjaným delám na otočných oceľových držiakoch na zábradlí.

Schylovalo sa k boju.

Lenže s kým?!

„Zdvihnúť, zanoriť, záber! Zdvihnúť, zanoriť, záber!“

Bubon zrýchľoval rytmus. Listy vesel sekali vodu, rozpáranú čeleňmi. Lampáše sa hojiali a po palube lietali virvar tieňov.

„Tam sú!“ ukázal reis Evren dôstojníckym budzogáňom so striebornou hlavicom. „Nespomalujte! V mene Alaha a Proroka, do útoku!“

Báthory vrhol bleskový pohľad cez plece. V tme kdesi pred provou zazrel čierne tvary. Nepriateľ plával bez svetiel – pod rúskom tmy sa pokúšal prešmyknúť ku Kandii.

Bubon hrmel. Dozorcovia maširovali tam a späť, zlostne brechali a plieskali korbáčmi. Azabi sa rozmiestňovali po vyvýšenom stredovom mostíku.

„Benátčania?“ vydýchol Chorvát.

Báthory naňho úkosom pozrel. „Kto iný?“

Zdvihnúť...

Mladíkovi zažiarili oči. „Prišli vytrhnúť Kandiu z pohanského obklúčenia!“

Predklon...

„Rozdrví flotilu a oslobodí otrokov!“

Zanoriť...

„Plytváš dychom a nádejami, mladý.“

Záber...

„Zrejme len vezú jedlo a strelivo pre obrancov.“

Zdvihnúť...

Na severe sa viackrát zablyso a zahrnelo. Pár siah od *Lovca levou* vychrstol gejzír vody, v čierňave trblietavo biely. Do boku veslice šplechla vlna, loď sa zachvela, veslári zľahka stratili rytmus.

„Pálte!“ zavelil Evren.

Falkonety na prove zaštekali. Nepriateľ bez váhania paľbu opätovoval. Jedna guľa presvišťala nad provou, prederavila plachtu a mi-

JURAJ ČERVENÁK

nula kormu tak tesne, že odrazila veliteľský tug nad strieškou. Ostatné kadirgy nemali toľko šťastia – Báthory začul lomoz triešteného dreva a príšerné skuvíňanie.

Evren vystrčil hlavu spomedzi pliec.

„Do stretu! Smelo, celou silou! Boh je na našej strane!“

Bum-bum-bum-bum... Zdvihnúť, predklon, zanoriť, záber...

„Lavobok vtiahnuť!“ Dozorcovia si išli vypluť pľúca. „Rýchlo, tchory! Veslá dovnútra! Poďme, poďme!“

Koncoví veslári vyskočili, schmatli veslá pod pazuchy a ťahali ich za sebou k stredovej lávke a popod ňu, až kým list na opačnom konci nezahrkotal na kovovej vidlici v medzere zábradlia. Kornel sa hlboko predklonil a pevne sa chytil lavice medzi nohami. Mladík naňho začudovane pozrel.

Vzápätí pochopil.

Náraz ho šmaril na chrbát, pod nohy veslárov na lavici za ním. Okovy na členkoch zarinčali.

Turecká a benátska galéra sa o seba otierali bokmi ako zamilované veľryby. Drevo chrapšťalo, kovanie príšerne škriľpalo, bočná strieška sa trhala. Veslá sa lámali ako špajdle jaterníc, hlavne tie benátske, pretože ich galejníci nestihli včas vtiahnuť ani zanoriť. Vzduchom rotovali ostré úlomky.

„K streľbe pripraviť!“

Topčiovia pri švihovkách už fúkali do knôtov. Azabi sa na roztrasenej palube rozkročili, pozdvihli muškety, natiahli kohútiky.

Benátski strelci zamierili v tom istom okamihu.

„Pááá!“

Salvy z oboch lodí splynuli do jedného zaburácania. Báthory sa zošuchol z lavice na palubu a pritisol hlavu ku kolenám.

Olovo skuvíňalo, triesky bzučali, krv fľkala, na koži pálili omrvinky strelného prachu. Azabi padali z mostíka medzi veslárov. Učupený Anatóľčan sa zvalil na chrbát a vykopol nohami – guľka z benátskej muškety ho trafila do tváre a vydrapila mu taký kus zátyľku, že cez dieru vychrstol všetok mozog.

K zahákovaniu nedošlo – galéry pokračovali každá v pôvodnom smere. Medzi dôstojníkmi na mňajúcich sa kormách došlo ku krátkej, ale krvavej prestrelke. Keď sa dym z pištolí a otočných kanónov rozplynul, reis Evren kľačal pri zábradlí a držal sa za vy-

BRÁNA IRKALLY

pasené brucho. Pomedzi prsty mu crčala krv. Napriek tomu prerývaným hlasom vydal rozkaz.

„Veslá vysunúť!“ hulákali dozorcovia na ohlušených, otrasených a doráňaných galejníkov na ľavoboku.

O niekoľko vesiel prišli, no ostatné rýchlo vybiehali von a so šplachotom sa vnárali do vody. Koncový veslár z najbližšieho zničeného postu pohotovo zaujal Anatóľčanovo miesto pri Báthoryho ľavačke. Kornel pomohol Chorvátovi vyhrabať sa naspäť na lavicu a vedno schmatli držiaky.

„Zanoriť! Záber!“

Bubon opäť zadunel.

Evrenova loď sa predierala do srdca nepriateľskej flotily. Ako sa ukázalo, benátske galéry plnili len funkciu rýchlejšieho, obratnejšieho sprievodu. Z temnoty pred *Loucom levov* vyplávala majestátna loď, o dve paluby vyššia než vôkol sa hemžiace veslice.

„Alah, zľutuj sa!“

Turci vypliešťať oči na obrovskú trojstažňovú plachetnicu – vpredu galión so sochou archanjela hroziaceho plamenným mečom, potom bachratý trup a napokon vysoká, bohato zdobená korma. Väčšina z nich taký kolos jakživ nevidela. Báthory to bôž nie.

„Krište na nebi,“ hlesol Chorvát. „To je galeóna!“

Záber; zdvihnúť...

„Myslel som, že také stavajú len Španieli a Nizozemci.“

Na vysokej palube vzbĺkli fakle, zablikali lampáše. V mihotavom svite sa na sťažni zavlnil okridlený lev so svätožiarou a mečom v labe.

Reis Evren chrapľavo zavelil. Kolubrina na prove zadunela. Dvadsaťfuntová oceľová strela, ktorú Báthory videl drviť galéry, ba aj galeázy ako hračky zo slamiek, tresla do bočného plátovania plachetnice. Guľa sa odrazila ako od oceľovej platne a člapla do vody.

Turkom ovisli sánky.

Zahlaholili trúbky a na boku galeóny sa otvorili dva rady dvierok. Z otvorov sa vysunuli hlavne diel. Neboli to žiadne ľahké fal-konety, ale masívne kolubriny.

„A sme v riti.“

JURAJ ČERVENÁK

Chorvát pozrel na Kornela. Báthory nevyzeral zdesene, práve naopak – medzi fúzmi a strapatou bradou svietili vycerené zuby.

Salva z dvadsiatich kanónov pohltila všetky zvuky sveta. Ohnivé gejzíry na chvíľu rozžiarili vodnú hladinu a vytrhli z tmy trmu-
-vrnu kresťanských i moslimských lodí. Pravobok galeóny zmizol v mračne bieleho dymu.

Na *Lovcovi levov* to však už nikto nevidel. Výhľad na placheticu zastrelí najprv gejzíry vody, vzápätí smršť triesok a franforcov plachát a povrazov. Železné gule trhali galéru i s posádkou na kusy. Jedna strela rozryla kormu – reis Evren zmizol i s kusom zábradlia, o ktoré sa opieral. Báthory sa aký dlhý, taký široký natiahol na palubu a zaliezol pod lavicu. Okolo pršala krv, plieskali údy a vnútornosti. Chorvát sa zrútil v krčoch – dlhý drevený úlomok mu rozfaklil krk a otvoril krvavú fontánu. Hlavný sťažň sa s bolestným druzgotom zrútil na pravobok, rozdrvil zábradlie i zopár veslárov a šplachol košom do vody. Plachta okamžite vzbĺkla.

Báthoryho usné bubienky sa ešte chveli ozvenou salvy, keď Chorvát naposledy päťami rozotrel krv po doskách a znehybnel. Vo vypúlených očiach sa zrkadlil požiar, ktorý zachvátil palubu.

Lovec levov sa ochromene hojdal na vode, ktorú sčerila galeóna. Palubou sa prelievalo jačanie zmrzačených mužov. Trup sa pozvoľna nakláňal za sťažňom a naberal vodu. Veslári lomcovali reťazami a kričali, aby ich odomkli. Nikto ich nepočúval – azabi a členovia posádky skákali do vody v nádeji, že ich vylovia ostatné lode.

Medzitým galeóna ako plávajúca nedobytná pevnosť smerovala k dokorán otvorenej bráne prístavu. Turecké lode sa ju pokúsili prenasledovať, ale intenzívna delostrelba z kandijských hradieb ich prinútila zabočiť a pratať sa z dostrelu.

Báthoryho prekvapilo bubnovanie v hrudi – už si ani nespomínal, kedy mu naposledy niečo zrýchliło tep. Osud galejníka ho gnivil každý deň viac a viac, takže v poslednej dobe zostával otupený a ľahostajný aj uprostred námorných bitiek. Žiadna sa však nevyvinula ako táto. *Lovec levov* skapínal. Z podpalubia znel silnejúci hukot. Voda súperila s ohňom, kto skôr zničí loď. Báthory vyliezol spod lavice a bleskovo sa rozhlíadol. Potreboval niečo pevné, čo by zastrčil do ohnivka reťaze a oddelil tak obruč na členku od kovania pod lavicou. Možno nôž, hlaveň muškety...

BRÁNA IRKALLY

Zrak mu padol na mŕtveho azaba, ktorý ležal horeznak na Anatóľčanovi pod mostíkom.

Spzoa šerpy mu trčala pažba pištole.

Báthory sa po klzkej palube vrhol k nebožtíkovi. Retaz ním šklbla ako zlostným psom – jej dĺžka bola presne odmeraná tak, aby otroci nemohli ohroziť dozorcov na lávke.

V podpalubí akoby zarachotili výstrely. Požiar sa prebojoval do muničného skladu.

Báthory sa načiahol, schmatol Anatóľčana za nohu a potiahol ho k sebe. Tým si prisunul aj azabovu mŕtvolu. Mužovi chýbala ľavá ruka a kus hrudníka, z rany trčali ostré konce rebier. S modlitbou, aby krv nerozmočila prach na panvičke, Báthory zdrapil pištoľ a posadil sa. Natiahol kohútik, namieril zbraň na retaz, odvrátil tvár a stlačil spúšť.

Cvak.

„Do šľaka!“

Odklopil ocieľku. Prach na panvičke nezvlhol. Vôbec tam nebol. Báthory sa znovu načiahol po azabovom opasku a schmatol prachovnicu z kravského rohu.

Zadunelo to a z diery v palube pod kormou vyšľahol plameň.

„Kriste, pomáhaj!“ Kornel nasypal prach na panvičku, zacvakol ocieľku, natiahol kohútik, pritlačil ústie hlavne k reťazi.

Oheň v podpalubí zahučal, akoby sa tam prehrýzla dáka morská príšera.

Báthory stlačil spúšť. Kremeň škrtol o ocieľku.

Galéra explodovala.

Palubu rozdrapilo na niekoľko kusov, ktoré ohnivý gejzír vymrštil vysoko nad vrak. Kričiaci Báthory letel vzduchom a netušil, kde je hore a kde dole. Vlasy, fúzy a brada mu vzbĺkli. Ťahajúc za sebou dymový chvost, opísal úctyhodný poloblúk nad provou veslice a plesol do vody kúsok pred čeleňom.

Mokrú temnota ho zhltna ako peklo hriešnikovu dušu.

Ráno sa zdalo, že more zahalila hmla, v týchto končinách zriedkavý úkaz. Opar však v skutočnosti páchol spáleninou, škriabal v krku a namiesto vlhkého povlaku pokrýval všetko vrstvou po-

JURAJ ČERVENÁK

pola. Aj celé hodiny po nočnom boji sa na hladine prevažovali horiace a výdatne čmudiace vraky. Do ticha znelo len vzdialené volanie muezína, ktorý v tábore obklopujúcom Kandiu zvolával pravoverných na prvú modlitbu.

Krátko nato nad vodou zaduneli bubny. Kúrňavu rozkrojilo niekoľko trojuholníkových plachiet. Galeoty sa vynárali zo sivoty sťa príznaky dávno potopených lodí, vítajúce v záhrobnej flotile nové prírastky.

Provy rozhrňali trosky a mŕtvolý. Kedy-tedy sa z veslíc ozvalo volanie, hlasy však zanikali v hluchote a z dymu neprichádzali odpovede. Nečudo. Prvú záchrannú flotilu vyslal kaptan paša Abdülkadir bezprostredne po boji. Lode a člny potme lovili z mora vysilených strokotancov, napospol námorníkov a azabov - veslárov prikovaných k palubám stiahli potápajúce sa plavidlá do hĺbín.

Krátko po brieždení vyplávali veslice znovu, aby sa porozhliadli po preživších, ktorých noční pátrači prehliadli.

„Boh vie, že len plytváme časom a silami,“ utrúsil reis Bakran, stojaci na korme *kalite Fatima*.

Čelebi Mehmed ibn Derviš Mehmed Zilli naňho úkosom pozrel. „Boh vie, že každý život má cenu a stojí za záchranu.“

„Život veriaceho bezpochyby. Lenže kaptan paša nakázal ťahať z vody aj tie otrocké hnidý.“

„Pochopiteľne. Duše ďaurov sú zatratené, no ich telesná sila slúži zámerom Alaha a sultána, nech je požehnaný. Flotila potrebuje veslárov. Kresťanských otrokov je v poslednej dobe nedostatok.“

„Hm. S tým musím súhlasiť. Kiež nám Boh čo najskôr dopraje ďalšiu vojnu.“

„Obliehanie Kandie ti nestačí?“

„Toto nie je žiadna vojna, evliya. Aj pri detskej pouličnej ruvačke vytečie viac krvi. Služim tu už tri roky, no nezažil som ani jeden poriadny útok. Len tu podaromnici vyčkávame a nikto nevie, na čo vlastne. Načo nám je vláda nad celým ostrovom, keď sa z hradiab hlavného prístavu stále vyšciera ten prašivý kresťanský lev?“

„Nuž hej,“ prisvedčil Čelebi zamyslene. „Ďauri vzdorujú húževnato. Ani lstivosť im nechýba. Dnes v noci nás riadne zaskočili.“

BRÁNA IRKALLY

Tá ozrutná čierna loď musela doviesť veľké množstvo zásob a streliva. Vďaka nim bude Kandia čeliť blokáde ďalšie týždne, ba mesiace.“

„Ak nie roky. Obliehanie sa bude natahovať a natahovať, a mňa tu zatiaľ zožerú mrle. Ako vravím, chcelo by to poriadnu vojnu.“

„Dočkáš sa, reis. Novopečený veľkovezír, daj mu Boh pevnú ruku na boj s neveriacimi, má veľké ambície.“

„Tak prečo už nevyslal flotilu proti Benátkam? Prekliati bezverci sa odvážia skoro až k Istanbulu, pokojne zablokujú Dardanely, a my im to nedokážeme oplatiť rovnakou mincou? Hanba!“

Čelebi skrivil ústa a zakašľal. Dym ho dráždil v krku, vháňal slzy do očí. „Váž slová, reis,“ mumlal spod navoňanej hodvábnej šatky, pritlačenej k nosu a ústam. „Začujú ťa nesprávne uši a než sa nazdáš, z Istanbulu ti doručia hodvábnu stuhu. Veľkovezír vie, čo robí. Najprv obráti pozornosť na sever – situácia na tamojších hraniciach je vážna.“

„Naozaj? Nemám čerstvé správy...“

„Sedmohradsko je stále rozhárané, za Dunajom ničomný cisár bezvercov posilňuje posádky pevností a v Chorvátsku nám zloduch Nikola Zrínsky vyhlásil otvorenú vojnu – na hraniciach postavil nový hrad, z ktorého podniká zločinné nájazdy na územie Kanižského ejáletu. Som presvedčený, že veľkovezír čoskoro odpovie. Vo vzduchu visí ďalšia svätá vojna. Možno s pomocou Alaha – vždy víťazného! – znovu potiahneme na Viedeň. Potom bude dosť kresťanských veslárov, ktorí poženú sultánovu flotilu až k Benátkam.“

Z provy sa ozval výkrik. Reisov pobočník, ktorý v pravidelných intervaloch volal do sivoty a načúval, či sa neohlásia zabudnutí stroskotanci, mával na mužov na korme a ukazoval kamsi vedľa lode. Čelebi a Bakran sa nahli cez zábradlie. Na sčerenej hladine sa hojdal niekoľko laktov dlhý drevený úlomok. Křčovito sa ho držal polonahý muž so spálenými vlasmi a fúzmi.

„Žije!“ zvolal Čelebi, keď chlap pohol hlavou.

„Daur,“ odfrkol si Bakran. „Ešte má okovy.“

„Rozkazy kaptana pašu sú jasné.“

„Veď sa naňho pozri, evliya. Je popálený. Očividne má dušu na jazyku. Len nech si ho vezme more.“

JURAJ ČERVENÁK

„Reis,“ zaškripal v Čelebiho hlase nevlúdny tón, „nevidíš vari, na čom ten úbožiak pláva?“

„Bok z volaktorej kadirgy...“

„Kdežeby z *volaktorej*. Ten pozlátený ornament ti nič nehovorí?“

„Hm. Žeby *Lovec levov*?“

„Pokiaľ viem, z jeho posádky sa nik nezachránil. Ten muž môže byť jediným svedkom skazy Evrenovej lode. A ja mám z poverenia veľkovezíra podrobne zaznamenať priebeh všetkých bojových akcií. Možno ten človek videl, ako benátska obluda rozdrvila *Lovca levov*.“

„Otrok môže byť z hociktorej inej lode...“

„Reis!“

Bakran sa až mykol. Zaskočilo ho, koľká autorita vytryskla z toho horensosa, čo vraj vedel šermovať akurát tak jazykom a trstinovým perom.

„Zaraz daj toho muža vytiahnuť na palubu!“

Okovy buchli do dosák, reťaz zarinčala. Námorníci, ktorí bezvládneho muža prekoprcli cez bok lode, chytro ustúpili a so zmraštenými tvármi si utierali ruky do kolujúcej mokrej handry. Hoci sa otrok dôkladne vykúpal v mori, otrasne smrdel a vo vlasoch a fúzoch, trebárs oškvrknutých takmer na kožu, sa stále hemžili vši.

„Milosrdný Bože,“ zakašľal Čelebi a cúvol. Mrzelo ho, že si šatku pritisnutú k tvári nepokvapkal parfumom výdatnejšie. Iste, všetci veslári na galérach smrdeli – celá hygiena spočívala v tom, že sa paluba pod lavicami ráno a večer opláchlá vodou. Avšak na tomto mužovi akoby sa špina zbierala dvakrát dlhšie než na ostatných.

„Rozumieš po latinsky, ďaur?“

Stroskotanec neodpovedal. Ležal schúlený ako v bolestnom krčči, dych mal chrčivý, chvel sa chladom a vyčerpaním.

„Toho už len doraziť,“ povedal Bakran zhnusene. „Podrezať gágor a hodiť naspäť, ryby sa oňho postarajú.“

Čelebi na reisa ani nepozrel. „Dajte mu napiť.“

BRÁNA IRKALLY

Jeden z dozorcov načrel do suda so sladkou vodou a natiahol naberačku na dlhej rúčke k otrokovi. Ten trochu nadvihol hlavu, s námahou schmatol nádobu do oboch rúk a hlasno sľkal.

„Hovoriš latinsky?“ zopakoval Čelebi.

Galejník vystúpil pohľadom k učencovým kolenám – vyššie nevládal.

„Áno,“ zachripel.

„Výborne. Vesloval si na *Lovcovi levov*?“

Obhorená hlava chabo prikývla.

„Neklameš? Naozaj si slúžil pod reisom Evrenom?“

„Ibrahim... Evren, áno.“

Čelebi spokojne prikývol. „Vieš teda presne, čo sa stalo. Bol si pri tom, keď benátski Šejtáni zničili loď.“

„Galeóna... spustila paľbu.“

Čelebi s úsmevom pozrel na Bakrana. „Mám očitého svedka!“

Nato si čupol, aby mohol otrokovi pozrieť do tváre. „Dobre ma počúvaj, pripečená kotrba. Keď sa vrátíme na breh, všetko mi podrobne rozpovieš. Najprv ťa ale musia vyumývať, odvšiviť a prezliecť do niečoho, čo aspoň zhruba pripomína odev. Aj najesť a napiť dostaneš, o to sa postarám. Rozumel si? Neopováž sa skapať, kým mi nerozpovieš o posledných chvíľach *Lovca levov*!“

Otrhanec medzitým opäť vzhliadol; tentoraz vystúpil zrakom až k Čelebiho tvári. Keď si Turek medzi rečou odtiahol šatku z tváre, prižmúril oči.

„Ty?“ hlesol.

„Čo ja?“ nechápal Čelebi.

„Poznám ťa.“

„To je možné. Ak si vesloval na lodi, ktorá ma priviezla...“

„Nie. Varadín.“

Čelebi sa zamračil. „Varat v Sedmohradsku? Tam si ma videl?“

„Prišiel si za mnou.“

Vzdelanec sa zarazil. Pozrel na otroka pozornejšie, no ufúľaná a zarastená tvár mu nič nehovorila. Potom si všimol škaredú jazyku medzi chumáčmi vlasov nad mužovým pravým uchom. Zdvihol obočie, zalovil v pamäti. Ten detail si dokonca zapísal...

„Báthory?“ vydýchol.

„Myslím, že áno.“

JURAJ ČERVENÁK

„Myslíš?“

„Skoro dva roky som nepočul... zvuk svojho mena.“

„Ty to neveriace prasa poznáš?“ spýtal sa Bakran začudovane. Čelebi sa vztýčil.

„To *prasa* je kapitán Kornélius Báthory. Možno si o ňom počul. Podľa niektorých najlepší kresťanský šermiar.“

Reis sklonil pohľad naspäť k otrokovi. „Tento vycivený všivák, čo sa tu plazí ako vyoraný červ na slnku?“

„Galeje zlomia aj tých najlepších mužov.“

„Počujem dobre, evliya? Hovoriš obdivne o kresťanovi? Nezaбудol si pri púti pohanskými končinami, že sú to úhlavní nepriatelia vznešeného Boha?“

„Skôr ty si zabudol, že som imám, háfiz a muezín. O silu mojej viery sa nemusíš strachovať!“

„Len ti dobre radím. Daj si pozor, keď ho budeš vypočúvať. Tie okovy by som mu neskladal, a dal by som k nim prirobiť novú, hrubšiu reťaz.“

Čelebi sklonil pohľad k úbožiakovi. Práve teraz vonkoncom nevyzeral ako niekto, koho sa treba obávať. Napriek tomu sa Čelebi proti Bakranovmu kuvikaniu neohradil.

Kormidelník na reisov rozkaz otočil loď.

„Vstaň a prednes svoju žiadosť, evliya,“ povedal kaptan paša Abdülkadir, vrchný veliteľ osmanských vojsk na Kréte, admirál flotily a serdár obliehania Kandie. „Ale ušetri ma zvyčajných slovných ornamentov. Dnes na ne nemám čas ani náladu. Odskočil som si len na krátku modlitbu a ešte kratší obed, hneď potom sa vraciam do prístavu.“

„Rozumiem, mocný paša,“ zdvihol sa Čelebi z pokľaku, zrak však ďalej úctivo klopil. „Budem stručný. Ráno som sa plavil na palube *Fatimy*, jednej z našich kalite...“

„Reis Bakran, pravda?“

„Obdivuhodná pamäť, vznešený...“

„Pokračuj.“

„Vytiahli sme z mora stroskotanca – otroka, čo vesloval na *Lovcovi levov*.“